

Divadelní Piknik

Celostátní přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla

ZPRAVODAJ

4. ČERVENCE 2022

číslo 4

VŠICHNI MUSÍ TÁHNOUT ZA JEDEN PROVAZ

Rozhovor s Milanem Strotzerem o historii celostátní přehlídky amatérského činoherního divadla

Jak pravidelně připomíná pan Tichý, máme letos desátý ročník Divadelního Pikniku Volyně a zároveň i třicátý ročník celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla. Co tedy vlastně bylo před Volyní?

Přehlídkou činoherních souborů na nejvyšší úrovni byl původně Jiráskův Hronov. V roce 1991 se programově Jiráskův Hronov stal mezidruhovou divadelní přehlídkou, takže najednou chyběla samostatná celostátní přehlídka pro činoherní divadlo. Logické bylo ji tedy zřídit.

Jak se něco takového udělá?

Nastalo něco jako výběrové řízení. Vycházel bulletin D'Artaman, kde to bylo uveřejněné, a různými dalšími kanály jsme hledali místa, která by měla zájem o pořádání. Tehdy jsme objížděli asi osm měst.

Pro celostátní přehlídku je asi výhodné, když v místě působí nějaký etablovaný amatérský spolek...

Určitě. Byli jsme ve Znojmě a v Turnově, v obou byl spolek i krásné divadlo, v Sedlčanech, kde byly ideální prostory a taky v Třebíči. Sledovali jsme, jaké je zázemí souboru, kde má vedení kulturního zařízení opravdový zájem o pořádání, technickou a personální vybavenost a jestli je město festivalu nakloněno. Třeba v Sedlčanech bylo všechno, ale ředitel kultury říkal, že s vedením města zrovna válčí. V Třebíči přehlídku všichni chtěli, dokonce okres i kraj, a táhli za jeden provaz. To rozhodlo, přestože třeba hlavním hracím prostorem byl starší sál bez elevace. V Třebíči první přehlídka proběhla hned v roce 1992, a proto máme teď kulaté výročí.

Jak dlouho v Třebíči vydržela?

Dlouho, protože tam byl šéfem kulturního zařízení Marek Buš a spousta dalších výborných lidí, např. i dnešní euro-komisařka Věra Jourová.

Ona je ochotnice?

Byla zaměstnankyní toho městského kulturního střediska. S Bušem byli muzikanti, takže když skončilo oficiální hodnocení, tak nikdo neodešel, všichni sedli ke klavíru a kytarě a zpívalo se. Vydrželo to do roku 2008. Už před tím se ale projevoval nedostatek hracích míst, neboť v druhé polovině devadesátých let narůstal počet souborů i inscenací.

Čím je dané, že v období sametové revoluce se dočasně snížil počet souborů?

Podobně jako u profesionálů, někteří divadelníci dělali revoluci a šli třeba do politiky, protože byli přirozenými lídry a byli ve veřejném povědomí. To byl jeden z důvodů. Až po revoluci také začaly vznikat studentské soubory, což před ní skoro neexistovalo.

Jak se vyřešil problém s počtem hracích míst?

Rozšířením do Poděbrad. V Poděbradech v roce 1986 skončil FEMAD, protože tam na dva roky zavřeli divadlo kvůli rekonstrukci. Uzavírka se protáhla na 11 let a FEMAD se přestěhoval do Libice nad Cidlinou. V tu chvíli bylo pro nás nejdůležitější zajistit divadlo pro děti, takže FEMAD v Libici se dal k dispozici divadlu pro děti. Poděbrady mezitím konečně opravily divadlo a chtěly přehlídku zpátky. Od roku 2001 se tak druhá část celostátní přehlídky začala konat v Poděbradech, byly to tedy vždy dva prodloužené víkendy, jeden v Třebíči a jeden v Poděbradech.

Jak se přehlídce v Poděbradech dařilo?

Byť jsou Poděbrady lázeňské město, organizátorovi se nepovedlo zajistit návštěvnost. V roce 2006 se proto druhá část přehlídky přestěhovala do Děčína. Rok na to se spolek Jiří v Poděbradech dal dohromady a začal znovu pořádat FEMAD a paradoxně za hojně divácké účasti jej

Dokončení na straně 10...

COVID POMOHL KOMORNĚJŠÍM PRODUKCÍM

Rozhovor s režisérem Štěpánem Kňákalem

Už ze školy si pamatujeme, že na radiátorech se špatně sedí, obzvláště, když jsou rozpálené. To je důvod, proč tvoří dominantní část scény ve tvé inscenaci?

Je to tak, symbol nepohodlí.

Výtvarná stránka nebo scéna jsou velmi výrazné, pomáhal ti s tím někdo?

Ne. Když jsem s Lukášem Krížkem dělali režijně-dramaturgický koncept, měl jsem v hlavě, že scéna bude bílá kostka. Řekl jsem to Lukášovi a odpověděl jen: přesně tak. Okamžitě jsme se shodli. Pak se scéna dotvářela a radiátory přišly později, kdy jsme se v tom dál vrtali a vrtali.

Zaujala mě jistá úspornost i světelného designu. Vystačili jste si jen s bílým světlem bez nějakých zásadních efektů. To byl záměr?

Ano. Napálit to plochým, továrním světlem bylo mým záměrem od začátku. Ona ta ledková světla sice berou hercům kus z mimiky, ale na druhou stranu jsou diváci blízko.

Proč sis vybral text, kterému je bezmála osmdesát let?

Zase tomu nahrála doba. Poprvé

jsem se touto hrou setkal před asi šestnácti lety, když jsem byl na Letní filmové škole v Uherském hradišti, kde to hráli profesionální divadelníci. Pak jsem si to po pár letech přečetl. A když jsem začal jezdit na Hronov a dali jsme se dohromady s Lukášem, tak na to vždy přišla řeč. Dohodli jsme se, že to uděláme, ale jak má Lukáš velký soubor a my jsme také z velkého souboru, tak to dlouho nešlo. Přišel covid, v České Lípě jsem zkoušel se souborem Černou komedii od Petera Shaffera. Nahazovali jsme to třikrát a počtvrté už to nešlo. Dal jsem si pár měsíců od divadla klid a první týden v lednu 2021 jsem si u běhání říkal, co budeme dělat dál. Zkusil jsem Lukášovi zavolat a on do toho hned šel. Mělo to výhodu, že jsme o textu mnohokrát mluvili a dá se zkoušet v bytě. Hned jsme se do toho pustili. A vlastně tam kvůli tomu doteklo i téma covidu a izolace.

Jak se zdá, covid nahrává komornějším produkcím.

Přesně tak.

Měl jsi hned jasno o obsazení?

Měl.

Předpokládám, že jsi obsadil lidi ze souboru, kteří jsou ti nejbližší nejen oddacím listem.

Ano, i to byl důvod a nahrálo nám, že i Vítek s Terkou jsou taky manželé a zkoušení to pomůže. První měsíc a půl jsme strávili za počítačem a viděli se jen online. To ale nakonec podle mě bylo ku prospěchu věci.

Martin Rumler

ANO, PEKLO JSME MY

Holá bílá čtvercová platforma, zeď, tři žebrové radiátory, tři postavy, víc nic. A více také netřeba. Vždyť aby se člověk ocitl v pekle, stačí málo. Divadelní klub Jirásek z České lípy jednoaktovku z pera existencialisty Jean-Paul Sartra uchopil v co nejminimalističtějším duchu. Scénografii tvoří krom radiátorů především vztah hracího prostoru a diváků – ti obklopují „jeviště“ ze tří stran a jsou velmi blízko. Atmosféru mimo postavy proto obstará i skutečnost, že hledím napřímo z jednoho ramena hlediště k druhému, všichni jsme voyeři, všichni až nepříjemně blízko dění. Dále jsou třeba jen postavy a jedna výsostná dramatická situace. Pokoj, peklo, v němž se ocitnou tři zdánlivě náhodní lidé. Postupem času začíná být jasné, že jejich charakter, postoje a minulost se vzájemně natolik tříští, že bude pro přítomné nesnesitelným pouhé spolubytí, budou-li jej vůbec schopni.

Táži-li se vždy na počátku proč, odpověď v tomto případě je nasnadě. Přitažlivé filosoficko-existenciální dílo nabízí hluboký ponor do postav, psychologické studie, hutnou atmosféru, zkrátka jde o ideální materiál pro intenzivní hereckou práci. Navíc Sartrův text svou mnohovrstevnatostí i vypjatostí provokuje, klade otázky po hodnotě a smyslu morálky, po tom, co nebo kdo nás bude soudit? Jsme snad sami sobě soudcem? A kdo je pak katem? S vyloučením veřejnosti je teze, avšak účinná. K úplnému a celistvému prožitku, máme-li materiál tohoto druhu, stačí jediné – herec.

A čtyři protagonisté (tři hosté a jeden sluha), před sebou měli nelehký úkol. Naplnit komplexní postavy životem ve vyhrocené situaci, to vše na malém prostoru, a tak blízko publiku, že je patrný každý pohled, každý pozvedlý koutek úst, každý záchvěv, každý dech. Velkou devizou herecko-režijní práce je promyšlené mimoslovní jednání/chování. Jsou polohy, v nichž dokáží být herci strhující, kdy dokonce velmi silná expresivita nepůsobí nepřiměřeně, což lze považovat u tak náročného úkolu za úspěch. Na druhou stranu – někdy by prospěla větší plasticita v emocích, oné urputnosti může být po nějakém čase až příliš, zvlášť zařadili-li se na nejvyšší rychlost moc brzy a není kam dále stoupat. S tím souvisí vývoj postav a odhalování jejich vlastních osudů – přimlouval bych se za o něco méně strmý postup. Ale to může být otázkou osobního vkusu. Bez otálení přiznám, že zápal a verva, s jakou herci v situacích jednali, a taktéž minimalistické scénograficko-režijní řešení mne chytily do spárů a já vydechl teprve s koncem. Ten naopak působil jako (drobné, ale přeci) zklamání. Proč došlo k utnutí hudby tak náhle i se světlem? Vždyť divák potřebuje ono silné zjištění, že skutečně neexistuje žádné východisko, že peklo naší existence je věčné a tvoříme jej my sami, rozdýchat a vstřebat.

Chápu obavu, aby inscenaci takříkajíc nespádl řemen, ale přesto – vydechnutí v tichu může být někdy pro atmosféru důležitější než naběhlá žíla na čele. Excelentním příkladem, jak budovat situaci v uzavřeném dystopickém prostoru podobného modelu je španělský film *El hoyo*, který musím zmínit, neboť mi nejednou při sledování představení souboru z České lípy vytanul na mysli. Za zhlédnutí však bezesporu stojí obojí.

Vít Malota

Nevím, co říct. Wow. Odzbrojili mě. Jsme pořád na amatérské přehlídce?

Markéta, Rakovník

Chvilka mi to přišlo režijně stereotypní, ale odehrané to bylo skvěle. Neřekl bych, že ti lidi jsou amatéři.

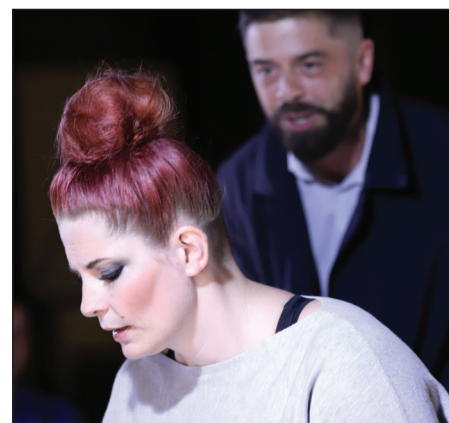
Marta z Jíví

Ambiciózní nuda.

Ondřej, Brno

Slušela by tomu výraznější proměna tempa, aby si divák i oddychnul, zhodnotil a znovu se vrhnul do víru, v němž peklo jsou ti druzí. Týká se to i hereckých prostředků, které v některých případech byly příliš expresivní a neměly tak kam jít, gradovat. Ale soubor odvedl pořádný kus práce a jsem moc rád, že jsem to viděl.

Martin, Praha

ZUŠKA PIVO NEZAPLATÍ

Rozhovor s režisérem Pavlem Skálou

Zvolili jste starý text, ale velmi aktuální téma. Podle čeho jste vybírali?

V každém mém souboru je to tak, že se začátkem roku radíme, co budeme inscenovat. Jezdce jsme řešili s Bárou, když jsme seděli na pivu. Nerozuměli jsme překladu, tak jsme použili Stiebitzův, který byl pro nás mnohem srozumitelnější. Dali jsme si se souborem zkoušku, zkusili jsme si pár situací, hledali, co nás na nich baví a potom jsme se skupinově rozhodli, že Jezdce dělat chceme.

Ta hra je o politice. Bavili jste se v souboru o svých politických názorech?

To je ošemetné, protože pracuji ve škole. O politice jsme si možná občas povídali, ale v inscenaci řešíme obecnější téma. Jde o to, že se často necháváme opít rohlíkem v mnoha oblastech života. Politika se přitom úplně vynechat nedá, ale neodkazujeme na nějaké konkrétní reálie, že by třeba Jelitář byl Babiš, byt by se to asi nabízelo.

Byla ze strany souboru tendence zadat nějaké aktuální domácí reálie?

Ani ne, uvědomujeme si, že čím víc budeme konkretizovat, tím víc bude mizet nadčasovost.

V inscenacích hodně používáš jídlo...

Občas mi někdo říká, že je to můj rukopis.

Nejsi vlastně zakladatelem směru „gastrodivadlo“?

Nezáměrně. Když už používáme nějaký materiál, nejde mi o to využít ho na sto tisíc způsobů, podstatné je, co nabídne situace. Ne, že bych si dal za úkol, zpravit celé jeviště od piva.

Hrajete Jezdce i vevnitř?

Ano. V ZUŠ normálně na parketách. Když kluci běhají, docela kloužou.

Netrpí někteří diváci tím, že se plýtvá jídlem?

Inscenace je i o tom, že když je něco zadarmo, tak si to vezmu patnáctkrát.

K tématu populismu se dost hodí, že se do vlastního publika taky nebojíte hmotně investovat.

Jedna repríza stojí asi tři tisíce. Na ZUŠkové představení je to poměrně bolestivá částka. Vybíráme vlezné a zatím jen na jednom představení jsem byl v mínusu, protože investuju ze svého. ZUŠ nám samozřejmě nemůže platit pivo.

Pivo je předpokládám nealko.

To nemůžu prozradit. Ale derniéra bude veselá. Že se pereme s mluvou,

není vina piva. Eva Spoustová mi dokonce zavolala, že nám pomůže se zlepšit a mluva je proti Přemostění opravdu mnohem čistší a srozumitelnější. Měli jsme s ní zkoušku a někteří i kurz na jeden den. Nejen na Jezdcích se nám daří, že se děcka seznámí ještě s někým dalším, kdo zase umí něco, co já ne.

Kolik souborů aktuálně vedeš?

Sedm nebo osm. A v Brambůrkách si užívám být hercem. Snažím se pořád hledat nové věci, které i já sám mám neozkoušené, abychom poznávali další a další cesty a já abych se nevykrádal. Pomohl mi v tom covid, že jsem se mohl na chvíli zastavit a přemýšlet. Přeci jen je to sedm, osm inscenací každý rok a u toho jsme ročně objeli kolem 30 festivalů. Málem jsem vyhořel, ale covid mi pomohl se trochu uklidnit a uvědomit si, že můžu zpomalit, a že je to v pořádku.

Jan Duchek

BUDEME PLATIT

Divadelní soubor Reservé nám z Mostu přivezl inscenaci antické Aristofanovy komedie Jezdci. Hra byla napsána už roku 424 před naším letopočtem a je až s podivem, jak moc se nás může dotýkat i dnes a jak sžíravým a vlastně docela temným způsobem vypráví o tématech jako je demokracie a populismus.

Nicméně na českých profesionálních jevištích se naposledy objevila v roce 1978 (jako absolventská inscenace v pražském DISKu). A je snadné pochopit proč, i přes neoddiskutovatelnou kvalitu se jedná o text velmi obtížně inscenovatelný a složitý a už jeho nasazení je obrovskou dramaturgickou odvahou. K jeho uchopení je totiž zapotřebí silný inscenační nápad a jasná vize. A tou mostecká inscenace zcela nepochybně disponuje.

Režisér Pavel Skála přišel s chytrým a opravdu dobře promyšleným konceptem, který hru přibližuje dnešnímu publiku, činí ji srozumitelnou a údernou, aniž by se tím jakkoli zpronevěřil významu Aristofanova textu, naopak jej dokonce v mnohém posílil. Tato koncepce je navíc vedena v rovině zobecnění problému a není nijak násilná, je vedena zevnitř, po smyslu tématu, takže nesklouzává k prvoplánovosti a popisnosti.

Režisér ve své koncepci zvolil jasné prostředky a je v jejich používání naprosto důsledný a každý znak je doveden v rámci inscenace do nějaké pointy. Vše, co se v představení objeví, je velkoryse využito a mnohdy dovedeno až do expresivních momentů, které ale nikdy nepůsobí samoučelně, ale jako logické vyústění předchozího jednání. Vše zde slouží promyšlenému celku, a to už od výběru hracího prostoru - venkovní plenér se hodí jak k inscenaci samotné, tak vlastně (z historického hlediska) i k antické komedii jako takové, velmi chytré je také hráno s divákem jako zástupcem lidu (také zcela po smyslu toho, jak byly antické komedie psány). Takové tvůrčí uchopení předlohy zcela zachovává její význam, posouvá a zpřehledňuje ho a k tomu přidává osobitou, až poetickou kvalitu.

Takové použití divadelní metafory souboru pomáhá vyprávět příběh nejen slovy, ale i obrazem. Je ale nutné zmínit, že i herecký soubor zvolenému konceptu velmi dobře porozuměl a dokázal jej naplnit. Už to, jakým způsobem zvládli všichni herci naplnit složitý Aristofanův text významem a sdělností v každé replice, je hodno ocenění a smeknutí. A to nejen v textové rovině, každý pohyb nese význam a přenáší jej na diváka.

Pokud už bychom hledali nějaké otazníky, asi bychom se měli zastavit nad kostýmem Jelitáře, který z něj přeci jen dělá vizuálně trochu moc neposkrvněnou postavu, ačkoli její význam v inscenaci je přeci jen trochu jiný. Ve viděné repríze se i na pár místech dostavilo lehké zakolísání v tempu, ale to bylo vzhledem k teplotě, která pod stanem panovala, zcela pochopitelné.

Mostecká inscenace Aristofanových Jezdců je rozhodně suverénním divadelním počinem a já za něj opět souboru děkuji.

Adam Doležal

Líbilo se mi to, úplně jsem dostal chuť na pivo.

Pavel z Brna

Mnohem lepší než v Mostě, kde jim nebylo rozumět. Pro antikáře je problém, že jsou tam dva chóry, ale mně to nevadí. Politicky naprosto úžasné, aktuální, každý si může odnést něco současného.

Robert z Plzně

Nám se líbí, že mají ve všech představeních nějaké jídlo a pití a hodně s ním pracují. Jsou hodně odvážní. Je to takové alternativní divadlo.

holky z Prahy

Poprvé jsem Jezdce viděl na Přemostění. Venkovní prostor vůbec nevadí, ba naopak. Moc se mi líbí kombinace antického textu a absurdního divadla.

Štěpán z České Lípy

Lid měl takové laní oči, bylo mi ho málem líto v té jeho schizofrenní pozici. Jelitář má politický talent, měl by kandidovat.

Marta z Jíví

Woody Allen: Central Park West

MOŽNÁ JSME HODNÝ A ZLÝ POLICAJT

Rozhovory režisérkami Týnou Hénigovou a Helenou Plickovou

Viděl jsem váš Central Park West před nějakou dobou a zdá se mi, že jste inscenaci časem proměnily. Byl to záměr?

Týna: Byl to záměr. Proměnily jsme například kostýmy, také kvůli tomu, aby se v nich herci ještě lépe cítili.

Helena: A dostali jsme nějaké rady od porotců na Divadelní Třísce, abychom kostýmy sjednotily, zcivilnily.

Přijde mi, že jste začaly více věřit textu a i to zcivilnění kostýmové složky se tomu podřídko.

Týna: Přesně, text je komický a není důvod dělat šašky ještě prostřednictvím kostýmů.

Helena: Rády jsme si vzali rady a podněty lektorů k srdci. Šly jsme více po smyslu a přestali jsme se všichni bát pauz. Předtím to hrozně jelo a s tempem jsme bojovali.

Týna: Možná kdybychom měli víc času, tak si s tím ještě pohrajeme.

Covid nám odsunul možnost hraní a možnost jít na představení. Nevnímate to podle současné podoby vaší inscenace i podle dnešních reakcí publika jako malou výhru? Mohli

jste do inscenace sáhnout, upravit ji, pracovat na ní.

Helena: Kdo si počká, ten se dočká. Nejdůležitější pro nás byly zpětné vazby. Řekli nám, co by tomu prospělo a my už hledaly cesty, jak to udělat. Je to moc těžké, musí to fungovat jako dobře promazaný stroj.

Jaké je režírování ve dvojici?

Týna: Dobré. Já jsem spokojená. Je to třetí věc, kterou jsme spolurežirovaly. Vůbec bych se nebála v tom pokračovat. Umíme si říct pravdu a doplňujeme se.

Helena: Někdy se umíme pohádat, třeba když bych já nějakou scénu opakovala a Týna už chce pokročit dál. Vidíš, možná to máme rozdělené na hodného a zlého policajta.

Čím vás text oslovil? Postavy mi přijdou už od Allena napsané jako starší než jste vy.

Helena: Je pravda, že se tam mluví o čtyřicetiletém manželovi, ale Kuba Schejbal už nám do toho konečně dospěl.

Vida, další plus covidu, vyzrálost.

Helena: No jo.

Týna: Tu hru jsme viděly kdysi dáv-

no u nás v Kralupech, hrála v tom Anička Fixová. Až hodně let po tom jsme si na text vzpomněly a vrátily se k němu. Nechtěly jsme být úplně ovlivněné cizí interpretací. Zároveň jsme chtěly udělat něco zábavného a zkusit i konverzační komedii. Téma nám přišlo nadčasové a známé. Někteří se potýkali s podobnými peripetemi.

Helena: Téma falše a obtížnosti najít si opravdové přátele je aktuální i dnes. Ve hře je skvělé, jak postavy kladou důraz na sociální status a na to, co si o nich budou myslet ostatní, aby se to nakonec vrátilo do bodu, jako by se nic nestalo.

Řekly jste si někdy, že vybrat si jeden z těžkých oborů, konverzační komedii, bylo špatně?

Týna: To jsme tušily, už když jsme do toho šly. Byla a je to výzva. V podstatě s tím pracujeme pořád.

Helena: Pořád zjišťujeme, co nefunguje, a hledáme, jak to udělat funkčně. Kuba už je z nás někdy nešťastný, když chceme zase upravit nějakou scénu.

Martin Rumler

KDYŽ PŘIJDE NA LÁSKU

„Když přijde na lásku, tak i ti nejinteligentnější lidé podnikají ty nejiracionálnější kroky.“ Postavy Woodyho Allena, který je autorem tohoto výroku, bývají pro diváky i vzdor svým chybám a přešlapům svůdné a přitažlivé. Stejně tak to platí i pro postavy ((ne)milostného) pětiúhelníku ve hře Central Park West.

Kralupský soubor Scéna Kralupy se svými režisérkami Týnou Hénigovou a Helenou Plickovou přistupují k Allenově aktovce s velkým pochopením žánru a stylu. Ze struktury inscenace je zřejmé pochopení principů konverzační komedie, které souvisejí s nutností dialogy spádem řeči rytmizovat, nikoli je psychologizovat, provádět rychlou výměnu replik proloženou krátkými a ostrými pauzami nebo komentáři.

Scénografka Gabriela Pojerová vytváří scénický prostor z objektů, které principům konverzační komedie nepřekáží, zároveň účelně umožňují prostorově jednotlivé situace herecky a režijně rozehrát.

Potíž – a to ne jen v případě této inscenace, ale i v případě řady podobných na profesionální úrovni – je se základním vystavěním jednotlivých postav. Dílem záměrně, dílem náhodou se v jednom z newyorských bytů objeví pětice postav, aby se (ne přímo a ne v tomto pořadí) odehrálo následující: právník Sam (Jakub Schejbal) opouští svou ženu psychoanalytičku Phyllis (Helen Plicková), aby se oženil s o několik let mladší Julií (Tereza Fleková), zároveň oznámí své dosavadní milence a nejbližší kamarádce své ženy Carol (Alžběta Žitná), že neodchází kvůli ní, protože ji nikdy nemiloval, aby se nakonec dozvěděl, že Julie nijak neplánuje strávit zbytek svého (ještě mladého) života s poněkud už pelichajícím donjuanem Samem. A poněkud až příliš smířlivě to vše snáší a sleduje Carolin manžel Howard (David Lang), neúspěšný spisovatel s maniodepresivními sklony, který z přemíry potřeby se s nečekaným vývoje událostí vyrovnat vaří ravioly. Pikantní na tom je, že se celá eskapáda odehraje během jediného večer a z velké části překvapivě a nečekaně.

Přes veškerou nepravděpodobnost koncentrace tolika zvrátů, je třeba si jednotlivé situace představit, jako by byly naprosto reálné a možné. Pak se budou zdát reálnými a uvěřitelnými i na jevišti. A je třeba si představit, že je možné, aby se toto stalo lidem inteligentním, zajištěným, krásným, chytrým, u kterých bychom žádné iracionální, zkratové jednání nečekali.

Cesta kralupského souboru vede (zatím) směrem opačným. Jako by neuvěřitelnost a absurditu dějů bylo třeba obhájit tím, že postavy jsou vyšinuté, hloupé, toporné, omezené. Paradoxně se ale jejich jednání oslabuje a zplošťuje a vlastně přestává být překvapivé. Můj divácký zážitek je slabší o to, čím se zdají být na duchu slabší jednotlivé figury. Přílišnou vnější nadsazeností tak ztrácí diváckou přízeň a přitažlivost, o kterých byla řeč na začátku.

Že přemýšlení nad opravdovostí postav není kralupským zcela vzdálené, dokládá postava Phyllis Heleny Plickové. Svou věcností, přesností a soustředěným výkonem se nejvíce blíží allenovské svůdnosti a přitažlivosti.

Štěpán Pácl

Moc se mi to líbilo, jen mi chlapi
oproti ženským přišli slabí. Nesa-
hali jim ani k pasu, možná ani níž.

Vendula, Český Krumlov

Jsou šikovní, moc se jim to
povedlo a soubor, hlavně ženská
část, ukázal, že konverzační
komedie je fajn žánr, když se
na něm zapracuje. Odcházet z
divadla vysmátý je fajn.

Martin, Praha

Zdravím Kralupy, pobavily moc.
Když je konverzačka hodně vtipná,
tak je to krásné. Díky, Kralupy!

Jaroslava, Český Krumlov

Líbilo se mi to moc a holky hrály
moc pěkně.

Sofie, Praha

Na mě to bylo moc dlouhé.

Gabriela, Praha

PŮVODNĚ JSME CHTĚLI VYPRÁVĚT ANEKDOTY

Rozhovor s Martinem Sítkem, autorem hry Na viděnou, sbohem

Můžete čtenářům váš soubor trochu představit?

Jsme soubor Břetislav, fungujeme v Břeclavi od devadesátých let jako znovuoobnovení mnohem staršího spolku. Na Volyni jsme za mého působení hráli tuším už dvakrát, a to Sestup Orfeův a Hamleta.

Část diváků s vámi mohla být přímo na jevišti, hrajete často v tomto uspořádání?

Často hráváme v kavárnách, jsme zvyklí, že diváci sedí ze všech stran přímo u nás.

Reálné prostředí kavárny jistě přidává na opravdovosti...

Původně, v době premiéry, jsme dokonce na představení opravdu pili - a docela hodně. Časem jsme ale pití omezili a Kuba, číšník, už nám nenalévá čistou griotku, už ji prokládá i malinovku. Původně jsme při představení měli i pivo a whisky a zvládli jsme to vždycky.

Kolikátá je to repríza?

Ani je nepočítám, ale Na viděnou, sbohem hrajeme už přes čtyři roky.

Jste autorem hry, hrává s vámi i režisér?

Ne, režisér už s námi v souboru není,

ale já jsem spolurežisoval a zastupoval ho už v době vzniku. Zároveň si tedy dělám i autorský dozor, nicméně už za sebou máme tolik repríz, že se hlídáme i navzájem. Už máme potřebnou míru jevištního sebevědomí.

Máte nějaký osobní vztah k tématu inscenace?

Jsem historik a etnolog, takže mě historická témata přirozeně zajímají. Navíc pocházím z Břeclavi a s režisérem jsme chtěli zpracovat židovskou tematiku jevištně. Původně mělo jít spíš o představení, kde se vypráví židovské anekdoty a herci hrají jako kapela. Pak jsme je ale zdramatizovali a dali mu větší příběhovou linku. Já mám k tématu blízko a i ostatní herci si k němu našli cestu.

Břeclav byla v meziválečném období výrazně německá?

Většina byla sice česká, ale Němci a židé zastávali ve městě významné posty na úřadech i v průmyslu a Češi se přes ně těžko dostávali. Byly mezi nimi boje a docela nenávisť.

Vidíte nějaký speciální důvod, proč s tím tématem přicházet právě teď?

My začali před pěti lety, to v Evropě zuřila uprchlická krize, ale my jsme

inscenaci nedělali se záměrem na ni nějak upozornit. Jen jsme věděli, že to tematicky odpovídá době, ať se děje, co se děje a teď s válkou na Ukrajině snad ještě víc.

Osobně jsem hodně ocenil kostýmy.

Ano, většina těch kostýmů, které máme na sobě, je skutečně dobových. Kostým, který jsem měl na sobě já, když hraji Ernesta, je opravdu sako z první republiky. Původně jsme spolupracovali i se společností Lednice dávná, což je moje kamarádka, která má v Lednici muzeum první republiky. Ona má stovky kusů dobových oděvů a vždycky nám je půjčovala. Postupně jsme dokoupili i vlastní. A pokud nějaký kus není dobový, hledáme v bazarech a online shopech co nejpodobnější a snažíme se doladit i detaily jako jsou čepečky, rukavice, boty.

Co máte ještě v repertoáru?

Antigonu, s ní jsme byli i na přehlídce v Hodoníně. Dále máme autorskou hru jednoho z našich členů, která se jmenuje Vůně cyklónu, což je komediální detektivka na hodinu a půl.

Jan Duchek

PŘÍPITEK VŠEM, KTEŘÍ SE NEVRÁTILI

Nádražní hospoda. Přichází dívka v baretu, rozšafně dá nohy na stůl a než se vrchní stihne ohradit, objednáva griotku. Pro sebe, pak i pro přátele, kteří přicházejí jeden po druhém. Něco je spojuje – z minulosti i současnosti. Všichni čekají na vlak. Ale kam zamíří? Ve vzduchu se vznášá cigaretový kouř, jemně se převaluje nad čtyřmi osudy. A připomíná to, co se zdá nevyhnutelné. Griotka teče proudem, anekdota střídá anekdotu a chuť žít je velká. Dým však ne a ne se rozptýlit.

Divadelní soubor Břetislav z Břeclavi autorský text věnuje obětím nesmyslné krutosti druhé světové války. Záhy je zřejmé, na jaký vlak tři židé a jedna cikánská dívka čekají. V pomalém konverzačním tempu se rozplétají příběhy jednotlivých postav, jejich vzájemné vztahy, bolesti, lásky, vzpomínky, dávné křivdy i slabosti. Nutno smeknout před kvalitou textu, jen málokdy tlačí na pilu, daří se mu informace předávat postupně, nevyžívá se v prázdných emocích, naopak svou zdánlivou nenuceností dává možnost hercům předat obsah řečeného o to silněji.

Text sám inscenaci neudělá, krom něj stojí na jistých a pozoruhodných výkonech všech přítomných herců, z nichž žádný nevyčnívá nad ostatními, naopak, jak skupina přátel, tak pár oportunistických Čechů, kteří přicházejí do baru o něco později, se velmi dobře doplňují, reagují na sebe, a i když se ocitají mimo hlavní záběr, zůstávají plně koncentrováni.

Dalo by se volat po větší dotaženosti jistých situací, jejich vyznění by tak ve výsledku mohlo působit o něco silněji. Zpřesnit impulzy, akce a reakce. Avšak jakékoli výtky blednou v kontextu mimořádně příjemné jevištní existence všech aktérů, jimž (a atmosféře, kterou kolektivně budují) jsem postupem času zcela propadl. Největší otázkou pro mne zůstávají postupné odchody postav, respektive to, jak je s nimi naloženo. Zazní houkání vlaku, čas se zastaví a odcházející postava s kufrem v ruce shrnuje téma, jež nese, v několika větách. Zda je to třeba, nechám na každém diváku, mně stačí vypořizovat vše mezi řádky a nepotřebuji dostat výsledek znovu – tentokrát na stříbrném podnosu. Také právě v těchto chvílích se (a jedině zde) pohybuje představení na hranici patosu. Nepřekročí ji, ale balancuje nebezpečně blízko. Nejpresnější byl v tomto případě žid ve středních letech Lobl Goldreich (Jiří Rác), který namísto aby lyricky vzpomněl na staré lásky, v rámci své nesmírně poutavé jemně ironické postavy, uzavírá výstup (život) anekdotou. To je pak, panečku, síla... Odejít takto s grácií.

Jinak platí, že vše je na svém místě. Nenucenost, přesná míra civilního přístupu k herectví, žádná přehnaná expresivita, humor i tragika, to vše funguje. Po válce ubývají u stolů židle, neboť již není, kdo by na ně sedal. Do vyprázdněného baru se vrací jediný ze skupiny. Objedná pivo, přesto je mu donesena griotka. Následný němý přípitek věnovaný těm, kteří se nevrátili, považují za mimořádně silnou tečku za pozoruhodným představením. V obálkách, jež každý dostal před začátkem a směl do nich nahlédnout až po skončení, se nachází jméno a charakteristika jednoho z breclavských Židů, Romů a dalších, kteří zahynuli během tohoto těžko pocho-pitelného období našich dějin. To je jen další důkaz, že soubor věnoval tématu dostatečnou péči a je si vědom přesahu, jež nese. Takové divadlo má smysl.

Vít Malota

Nezlobte se, já po tomhle nemůžu.
Pani v katarzi

Hrozně moc oceňuji detail s malými obálkami, které se mají otevřít až po představení. Každá je jiná a na konci to nabere velmi ponurý význam.

Lukáš z Prahy

Představení bylo velice zajímavé a nabývám vnitřního pocitu, že doba covidu se v tvorbě souborů odrazila tak, že se rozhodly zpracovávat těžší témata.

Štěpán z Klášterce n. O.

Oceňuji, jak to bylo obyčejné, skromně a poctivě udělané.

Filip z Plzně

Asi jsem příliš brzy prohlédl, v jaké situaci se postavy nacházejí. Takže to na mě bylo lehce sentimentální. Nicméně si cením autorského přístupu k tématu a čisté herectví.

Ondra z Brna

...dokončení ze strany 1

pořádá dodnes, byť ne jako přehlídku v rámci postupového systému.

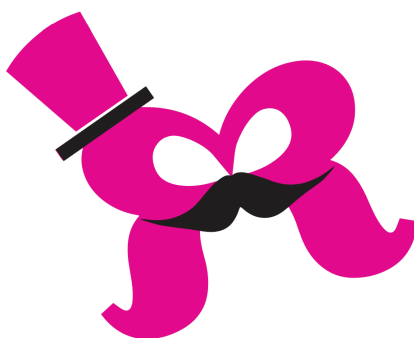
Celostátní činoherní přehlídka tedy pokračovala v Děčíně...

V Děčíně nastoupil do divadla Petr Michálek, dnes rektor JAMU, a organizoval tu přehlídku tak skvěle, že jsme časem opustili Třebíč a byla pak několik let jen v Děčíně, a to s velmi slušnou návštěvností. V momentě, kdy Petr Michálek odešel do Zlína, začala návštěvnost váznout a začalo se hledat další místo.

Nemám širší srovnání. Je Volyně dobré místo pro přehlídku?

Menší město má méně atrakcí, takže se diváci tolik nerozptýlí. Lidé okolo festivalu, zázemí, hrací prostory, ubytování, všechno je tak hezky soustředěné. Pořádat takovou přehlídku třeba v Praze by byla naprosta zhůvětilost.

Jan Duchek

KRÁTCE

Zpravodaj přináší novinku pro fanoušky sportu! Interview se soubory nově ozvláštňujeme rafinovanými otázkami, kterými prosluly přestávkové rozhovory na ČT Sport. Jde o tzv. dotazy bez otázek, typu "Dneska to bylo spíš o bránění." Soubory se tak na Volyni mohou těšit na dotazy jako "Temporytmus je takové cizí slovo.", "První polovina byla dřív než ta druhá." nebo "Kdo chce psa bít, vždycky si text najde".

Společnost Apple oznámila revoluční krok: do svých komunikačních zařízení iPhone hodlá implementovat nový profil "Tichý letadlo". Má sloužit zejména obyvatelům obcí v blízkosti letišť, namáhaných intenzivní leteckou dopravou.

Praktický divadelní slovníček:

- škrt = příliš šetrný režisér
- šikma = herečka, která to má v souboru nahnuté
- přehrávat = analyzovat videozáznam představení
- trhat kulisy = bourat scénu v časovém presu na přehlídce
- boďák = herec, který se nedokáže přirozeně pohybovat po jevišti
- křoví = improvizovaný úkryt souboru po nepovedeném představení
- pracák = úřad pro integraci profesionálních herců do společnosti
- prkna = herečky toužící po plastické operaci
- štronzo = situace, ve které se zaručeně někdo pohne
- mrckovat = naivně přehrávat psa

PROGRAM

Pondělí 4. července 2022

11.45, Na Nové – bar Peklo

Diskuse (Lajka a Na viděnou, sbohem)

14.00, Na Nové

RAGUENEAU, Plzeň / režie: Blanka Luňáková

Martin McDonagh: **Pan Polštář**

17.00, kino

Triarius, Česká Třebová / režie: Josef Jan Kopecký

Ch. Webb, T. Johnson, C. Willingham, B. Henry: **Absolvent**

20.00, MS

Diskuse (Pan polštář)

21.00, Na Nové

DS Vojan, Libice nad Cidlinou / režie: Jaromír Hruška j. h.

Václav Havel: **Vernisáž**

22.30, MS

Diskuse (Absolvent, Vernisáž)

Úterý 5. července 2022

14.00, Na Nové

DS Žumbera, tvůrčí skupina Skoronarváno, Plzeň / režie: Kristina Kohoutová
Patrik Hartl: **4 sestry**

17.00, MS

Diskuse (4 sestry)

18.30, Na Nové

DS Vojan, Libice nad Cidlinou / režie: Jaroslav Vondruška
Bengt Ahlfors: **Popel a pálenka**

21.00, MS

Diskuse (Popel a pálenka)

22.30, Na Nové – parter

Scéna Kralupy, Kralupy nad Vltavou / režie: Jiřina Lhotská
Charlotte Keatley: **Máma říkala, že bych neměla**

Zpravodaj XXX. celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2022.

Redakce: Martin Rumler, Jan Duchek, David Slížek. Vydává DS Piki Volyně.

Náklad 100 výtisků.